

Διεθνείς Νόμοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Μέχρι το 1948, η νέα Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών είχε τραβήξει την προσοχή ολόκληρου του κόσμου. Υπό τη δυναμική προεδρία της Ελεωνόρα Ρούσβελτ, χήρας του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Φράνκλιν Ρούσβελτ, η οποία ήταν υπέρμαχος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εκπρόσωπος των ΗΠΑ στον ΟΗΕ, η Επιτροπή ξεκίνησε τον σχεδιασμό του εγγράφου που θα γινόταν η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η έμπνευσή του αποδόθηκε στην Ελεωνόρα Ρούσβελτ, η οποία αποκάλεσε τη Διακήρυξη ως «διεθνή Μάγκνα Χάρτα για όλη την ανθρωπότητα». Υιοθετήθηκε από τον ΟΗΕ στις 10 Δεκεμβρίου 1948.

Στο προοίμιό της και στο Άρθρο 1, η Διακήρυξη δηλώνει κατηγορηματικά τα εγγενή δικαιώματα όλων των ανθρωπίνων όντων: «Η αδιαφορία και περιφρόνηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οδήγησαν σε πράξεις βαρβαρότητας που εξεγείρουν την ανθρώπινη συνείδηση, και η προοπτική ενός κόσμου όπου οι άνθρωποι θα είναι ελεύθεροι να μιλούν και να πιστεύουν, λυτρωμένοι από τον τρόμο και την αθλιότητα, έχει διακηρυχθεί ως η πιο υψηλή επιδίωξη του ανθρώπου... Όλοι οι άνθρωποι γεννήθηκαν ελεύθεροι και ίσοι όσον αφορά την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματά τους».

Τα Κράτη Μέλη του ΟΗΕ υποσχέθηκαν να συνεργαστούν για την προώθηση των τριάντα Άρθρων για τα ανθρώπινα δικαιώματα που, για πρώτη φορά στην ιστορία, συγκεντρώθηκαν και κωδικοποιήθηκαν σε ένα και μόνο έγγραφο. Έτσι, πολλά από αυτά τα δικαιώματα, με διάφορες μορφές, αποτελούν σήμερα συνταγματικούς νόμους των δημοκρατικών χωρών.

Η 10η Δεκεμβρίου έχει καθιερωθεί και γιορτάζεται ως η Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σε ανάμνηση της υπογραφής της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από τη γενική συνέλευση του ΟΗΕ το 1948.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα βασίζονται στην αρχή του σεβασμού του ατόμου. Η βασική θεώρησή τους είναι ότι κάθε άτομο είναι ένα ηθικό και λογικό ον που αξίζει να του φέρονται με αξιοπρέπεια. Αποκαλούνται ανθρώπινα δικαιώματα γιατί είναι οικουμενικά.

Σε παλιότερες εποχές δεν υπήρχαν ανθρώπινα δικαιώματα. Μετά εμφανίστηκε η ιδέα ότι οι άνθρωποι θα έπρεπε να έχουν συγκεκριμένες ελευθερίες. Και αυτή η ιδέα, στον απόηχο του Β' Παγκοσμίου πολέμου, αποτυπώθηκε τελικά στο έγγραφο που ονομάζεται Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με τα τριάντα δικαιώματα τα οποία δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι.

Σήμερα, η Διακήρυξη είναι ένα έγγραφο που χρησιμοποιείται και έχει γίνει αποδεκτό ως σύμβαση μεταξύ της κυβέρνησης και του λαού της σε ολόκληρο τον κόσμο. Σύμφωνα με το

Βιβλίο των Ρεκόρ Γκίνες, είναι το κείμενο που έχει μεταφραστεί σε περισσότερες γλώσσες παγκοσμίως.

Τα 30 άρθρα της Διακήρυξης που ορίζουν και κατοχυρώνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα:

Άρθρο 1.

Όλοι οι άνθρωποι γεννήθηκαν ελεύθεροι και ίσοι όσον αφορά την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματά τους. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση, και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφοσύνης.

Άρθρο 2.

Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προβλέπει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, όπως ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση. Επιπλέον, δε θα πρέπει να γίνεται καμία διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας ή επικράτειας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε αυτή είναι ανεξάρτητη είτε υπό κηδεμονία είτε υπεξούσια είτε βρίσκεται υπό οποιονδήποτε άλλο περιορισμό κυριαρχίας.

Άρθρο 3.

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, στην ελευθερία και στην προσωπική του ασφάλεια.

Άρθρο 4.

Κανείς δεν επιτρέπεται να ζει υπό καθεστώς δουλείας και η δουλεία και το δουλεμπόριο υπό οποιαδήποτε μορφή πρέπει να απαγορεύονται.

Άρθρο 5.

Κανείς δεν επιτρέπεται να υποβάλλεται σε βασανιστήρια ή σε σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.

Άρθρο 6.

Καθένας, όπου κι αν βρίσκεται, έχει δικαίωμα στη νομική αναγνώριση ως φυσικό πρόσωπο.

Άρθρο 7.

Όλοι είναι ίσοι απέναντι στον νόμο και έχουν δικαίωμα να προστατεύονται εξίσου από τον νόμο, χωρίς καμία απολύτως διάκριση. Όλοι έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία από κάθε διάκριση που θα παραβίαζε την παρούσα Διακήρυξη και από κάθε υποκίνηση μιας τέτοιας διάκρισης.

Άρθρο 8.

Ο καθένας έχει δικαίωμα προσφυγής σε ένδικα μμέσα στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια κατά των πράξεων που παραβιάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα, τα οποία αναγνωρίζονται από το Σύνταγμα και τον νόμο.

Άρθρο 9.

Κανείς δεν μπορεί να συλληφθεί, να τεθεί υπό κράτηση ή να εξοριστεί αυθαίρετα.

Άρθρο 10.

Καθένας έχει δικαίωμα, με πλήρη ισότητα, να εκδικάζεται η υπόθεσή του δίκαια και δημόσια, από δικαστήριο ανεξάρτητο και αμερόληπτο, που θα αποφασίσει είτε για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του είτε, σε περίπτωση ποινικής διαδικασίας, για το βάσιμο της κατηγορίας που στρέφεται εναντίον του.

Άρθρο 11.

1. Κάθε κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα πρέπει να θεωρείται αθώος, ωστόσο διαπιστωθεί η ενοχή του σύμφωνα με τον νόμο, σε δημόσια δίκη, κατά την οποία θα του έχουν εξασφαλιστεί όλες οι απαραίτητες εγγυήσεις για την υπεράσπισή του.
2. Κανένας δε θα πρέπει να καταδικάζεται για πράξεις ή παραλείψεις που δε συνιστούσαν αξιόποιο αδίκημα κατά το εσωτερικό ή το διεθνές δίκαιο, κατά τον χρόνο που τελέστηκαν. Επίσης, δε θα πρέπει να επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που ίσχυε κατά τον χρόνο που τελέστηκε η αξιόποινη πράξη

Άρθρο 12.

Κανείς δεν επιτρέπεται να υποστεί αυθαίρετες επεμβάσεις στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία του, ούτε προσβολές της τιμής και της υπόληψής του. Καθένας έχει το δικαίωμα να προστατευτεί από τον νόμο έναντι επεμβάσεων και προσβολών αυτού του είδους.

Άρθρο 13.

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί ελεύθερα και να επιλέγει τον τόπο της διαμονής του στο εσωτερικό ενός κράτους.
2. Καθένας έχει το δικαίωμα να εγκαταλείπει οποιαδήποτε χώρα, ακόμα και τη δική του, και να επιστρέφει σε αυτήν.

Άρθρο 14.

1. Κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο και να του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες.
2. Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί κανείς να το επικαλεστεί, σε περίπτωση δίωξης για πραγματικό αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου ή για ενέργειες αντίθετες προς τους σκοπούς και τις αρχές του ΟΗΕ.

Άρθρο 15.

1. Καθένας έχει το δικαίωμα σε μια ιθαγένεια.
2. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε το δικαίωμα να αλλάξει ιθαγένεια.

Άρθρο 16.

1. Από τη στιγμή που θα φθάσουν σε ηλικία γάμου, ο άνδρας και η γυναίκα, χωρίς κανέναν περιορισμό εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας ή της θρησκείας, έχουν το δικαίωμα να παντρεύονται και να δημιουργούν οικογένεια. Και οι δύο έχουν ίσα

δικαιώματα ως προς τον γάμο, κατά τη διάρκεια του γάμου και κατά τη διάλυσή του.

2. Γάμος δεν μπορεί να συναφθεί παρά μόνο με ελεύθερη και πλήρη συναίνεση των μελλονύμφων.
3. Η οικογένεια είναι το φυσικό και το βασικό στοιχείο της κοινωνίας και έχει το δικαίωμα προστασίας από την κοινωνία και το κράτος.

Άρθρο 17.

1. Κάθε άτομο, μόνο του ή με άλλους μαζί, έχει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.
2. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιδιοκτησία του.

Άρθρο 18.

Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών.

Άρθρο 19.

Καθένας έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, που σημαίνει το δικαίωμα να μην υφίσταται δυσμενείς συνέπειες για τις γνώμες του, και το δικαίωμα να αναζητεί, να παίρνει και να διαδίδει πληροφορίες και ιδέες, με οποιοδήποτε μέσο έκφρασης, και από όλο τον κόσμο.

Άρθρο 20.

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συνέρχεται και να συνεταιρίζεται ελεύθερα και για ειρηνικούς σκοπούς.
2. Κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμετέχει σε ορισμένο σωματείο

Άρθρο 21.

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της χώρας του, άμεσα ή έμμεσα, με αντιπροσώπους ελεύθερα εκλεγμένους.
2. Καθένας έχει το δικαίωμα να γίνεται δεκτός, υπό ίσους όρους, στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του.
3. Η λαϊκή θέληση είναι το θεμέλιο της κρατικής εξουσίας. Η θέληση αυτή πρέπει να εκφράζεται με τίμιες εκλογές, οι οποίες πρέπει να διεξάγονται περιοδικά, με καθολική, ίση και μυστική ψηφοφορία, ή με αντίστοιχη διαδικασία που να εξασφαλίζει την ελευθερία της εκλογής.

Άρθρο 22.

Κάθε άτομο, ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει δικαίωμα κοινωνικής προστασίας. Η κοινωνία, με την εθνική πρωτοβουλία και τη διεθνή συνεργασία, ανάλογα πάντα με την οργάνωση και τις οικονομικές δυνατότητες κάθε κράτους, έχει χρέος να του εξασφαλίσει

την ικανοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπεια και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Άρθρο 23.

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλειάς και να προστατεύεται από την ανεργία.
2. Όλοι, χωρίς καμία διάκριση, έχουν το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία.
3. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα δίκαιης και ικανοποιητικής αμοιβής, που να εξασφαλίζει σε αυτόν και την οικογένειά του συνθήκες ζωής αντάξιες της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, και η αμοιβή να συμπληρώνεται, αν είναι απαραίτητο, με άλλα μέσα κοινωνικής προστασίας.
4. Καθένας έχει το δικαίωμα να ιδρύει μαζί με άλλους συνδικάτα και να συμμετέχει σε συνδικάτα για την προάσπιση των συμφερόντων του.

Άρθρο 24.

Καθένας έχει δικαίωμα στην ανάπαυση και σε ελεύθερο χρόνο, συμπεριλαμβανομένου λογικού περιορισμού του χρόνου εργασίας και σε περιοδικές άδειες με πλήρεις αποδοχές.

Άρθρο 25.

1. Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίζει στον ίδιο και στην οικογένειά του υγεία και ευημερία, συμπεριλαμβανομένης της τροφής, του ρουχισμού, της κατοικίας, της ιατρικής περίθαλψης, και των απαραίτητων κοινωνικών υπηρεσιών. Έχει ακόμα δικαίωμα για ασφάλιση σε περίπτωση ανεργίας, αρρώστιας, αναπηρίας, χηρείας, ασφάλιση στη γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται της δυνατότητας αυτοσυντήρησης, εξαιτίας περιστάσεων που δεν υπόκεινται στη θέλησή του.
2. Οι μητέρες και τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε ειδική φροντίδα και περίθαλψη. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν γεννήθηκαν εντός ή εκτός γάμου, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία.

Άρθρο 26.

1. Καθένας έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν, τουλάχιστον στη στοιχειώδη και βασική της βαθμίδα. Η στοιχειώδης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική. Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση θα πρέπει να είναι διαθέσιμες κατά γενικό κανόνα και η πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία πρέπει να είναι ανοιχτή σε όλους, υπό ίσους όρους, ανάλογα με τις ικανότητές τους.
2. Η εκπαίδευση πρέπει να αποβλέπει στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Πρέπει να προάγει την κατανόηση, την ανεκτικότητα και τη φιλία ανάμεσα σε όλα τα έθνη και σε όλες τις φυλές και τις θρησκευτικές ομάδες, και να ευνοεί την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης.

3. Οι γονείς έχουν, κατά προτεραιότητα, το δικαίωμα να επιλέγουν το είδος της παιδείας που θα δοθεί στα παιδιά τους.

Άρθρο 27.

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει ελεύθερα στην πνευματική ζωή της κοινότητας, να χαίρεται τις καλές τέχνες και να μετέχει στην επιστημονική πρόοδο και στα αγαθά της.
2. Καθένας έχει το δικαίωμα να προστατεύονται τα ηθικά και υλικά συμφέροντά του που απορρέουν από κάθε είδους επιστημονική, λογοτεχνική ή καλλιτεχνική παραγωγή του.

Άρθρο 28.

Καθένας έχει το δικαίωμα να ζει σε ένα περιβάλλον όπου επικρατεί μια κοινωνική και διεθνής τάξη, μμέσα στην οποία τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη να μπορούν να πραγματώνονται σε όλη τους την έκταση.

Άρθρο 29.

1. Το άτομο έχει καθήκοντα απέναντι στην κοινότητα, μέσα στα πλαίσια της οποίας και μόνο είναι δυνατή η ελεύθερη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.
2. Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων και της απόλαυσης των ελευθεριών του, ο καθένας υπόκειται μόνον σε όσους περιορισμούς ορίζονται από τους νόμους, με αποκλειστικό σκοπό να εξασφαλίζεται η αναγνώριση και ο σεβασμός των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων, και να ικανοποιούνται οι δίκαιες απαιτήσεις της ηθικής, της δημόσιας τάξης και του γενικού καλού σε μια δημοκρατική κοινωνία.
3. Τα δικαιώματα αυτά και οι ελευθερίες δε θα μπορούν, σε καμία περίπτωση, να ασκούνται αντίθετα προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 30.

Καμιά διάταξη της παρούσας Διακήρυξης δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι παρέχει σε ένα κράτος, σε μια ομάδα ή σε ένα άτομο οποιοδήποτε δικαίωμα να επιδίδεται σε ενέργειες ή να εκτελεί πράξεις που αποβλέπουν στην άρνηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που εξαγγέλλονται σε αυτήν.

Η Ιστορία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

<https://www.youtube.com/watch?v=Stjg0-ZcNEY>

Τα δικαιώματα του παιδιού

<https://www.youtube.com/watch?v=jCT6AjmiFZ4>